

Irsko je příkladem v řešení bezpečnosti silničního provozu

Publikováno: 16. 7. 2019
Jiří Ambros , CDV

Evropská rada bezpečnosti dopravy (European Transport Safety Council) uděluje každoročně cenu PIN (Road Safety Performance Index). **Letos tuto cenu získalo Irsko - za dlouhodobé zlepšování bezpečnosti silničního provozu na základě strategického plánování na vládní úrovni.** Ocenění v Bruselu dne 19. 6. 2019 převzal irský ministr dopravy, turismu a sportu Shane Ross.

RANKING EU PROGRESS ON ROAD SAFETY

13th Road Safety Performance Index Report

June 2019

Ve smyslu úmrtnosti (počtu usmrcených při dopravních nehodách na 1 milion obyvatel) **bylo Irsko v roce 2010 na sedmém místě v žebříčku zemí Evropské unie. Od té doby dosáhlo poklesu úmrtnosti o 30 %.** V ostatních zemích EU se přitom v této době bezpečnost naopak zhoršovala.

Za hlavní příčinu irského úspěchu lze označit ustanovení agentury bezpečnosti silničního provozu RSA (Road Safety Authority) s dlouhodobým strategickým plánem zvyšování

bezpečnosti, pravidelného vyhodnocování a spolupráce na vládní úrovni. Snahy byly upřeny především na řešení nadměrné rychlosti jízdy a jízdy pod vlivem alkoholu.

Antonio Avenoso, výkonný ředitel ETSC, doplnil: *“Irsko dosáhlo výborného úspěchu ve zvyšování bezpečnosti silničního provozu; zároveň si uvědomuje potřebné oblasti dalšího zlepšení, např. co se týká cyklistů. Základem je však irský strategický přístup: analýza dat, nastavení cílů a jejich důsledné plnění. Kdyby se každá země EU dostala na stejnou úroveň bezpečnosti, došlo by ke snížení úmrtnosti o 40 %. Zatím se však pokrok v řadě zemí zastavil, místy i zhoršil. Z přístupu Irska se můžeme poučit – je to příklad pro celou Evropskou unii.”*

Podrobně popisuje stav EU na poli bezpečnosti silničního provozu nově vydaná zpráva [ETSC: Ranking EU progress on road safety](#).

Irský pozitivní vývoj je v kontrastu se stagnací EU – v posledním roce poklesl počet usmrcených při dopravních nehodách pouze o 1 %, za posledních pět let pak o 4 %. **Dlouhodobý cíl snížení úmrtnosti do roku 2020 na polovinu se tak zdá být nedosažitelný – vyžadoval by 21% snížení mezi roky 2019 a 2020.**

Množství úmrtí a zranění, ke kterým dochází při dopravních nehodách v EU, je nepřijatelné. Každý týden jej lze přirovnat k havárii tří letadel Boeing 737. Přesto v posledních letech přestalo být řešení bezpečnosti v řadě zemí prioritním tématem. Snížily se investice jak do aktivit dopravní policie, tak do zvyšování bezpečnosti silniční infrastruktury. Až po několika letech vyvrcholily snahy o zavedení minimálních požadavků na bezpečnost vozidel a posílení řízení bezpečnosti silniční infrastruktury – a další roky bude trvat, než se plně projeví jejich efekt. ETSC proto vyzývá Evropský parlament a Evropskou komisi o posunutí tématu bezpečnosti.

Na akci ETSC byl také představen nový dokument Evropské komise – [Rámcový program bezpečnosti silničního provozu na období 2021-2030](#).

Jedná se o rozšíření akčního plánu z roku 2018. Nově zahrnuje například soubor klíčových ukazatelů (tzv. nepřímých ukazatelů bezpečnosti) pro jednotné měření vývoje kritických témat, jako je překračování nejvyšší dovolené rychlosti jízdy, jízda pod vlivem alkoholu nebo nepozornost při řízení.

Zdroj: <https://etsc.eu/irelands-leadership-on-road-safety-is-a-model-for-the-european-union/>

Komentář Centra dopravního výzkumu, v. v. i.

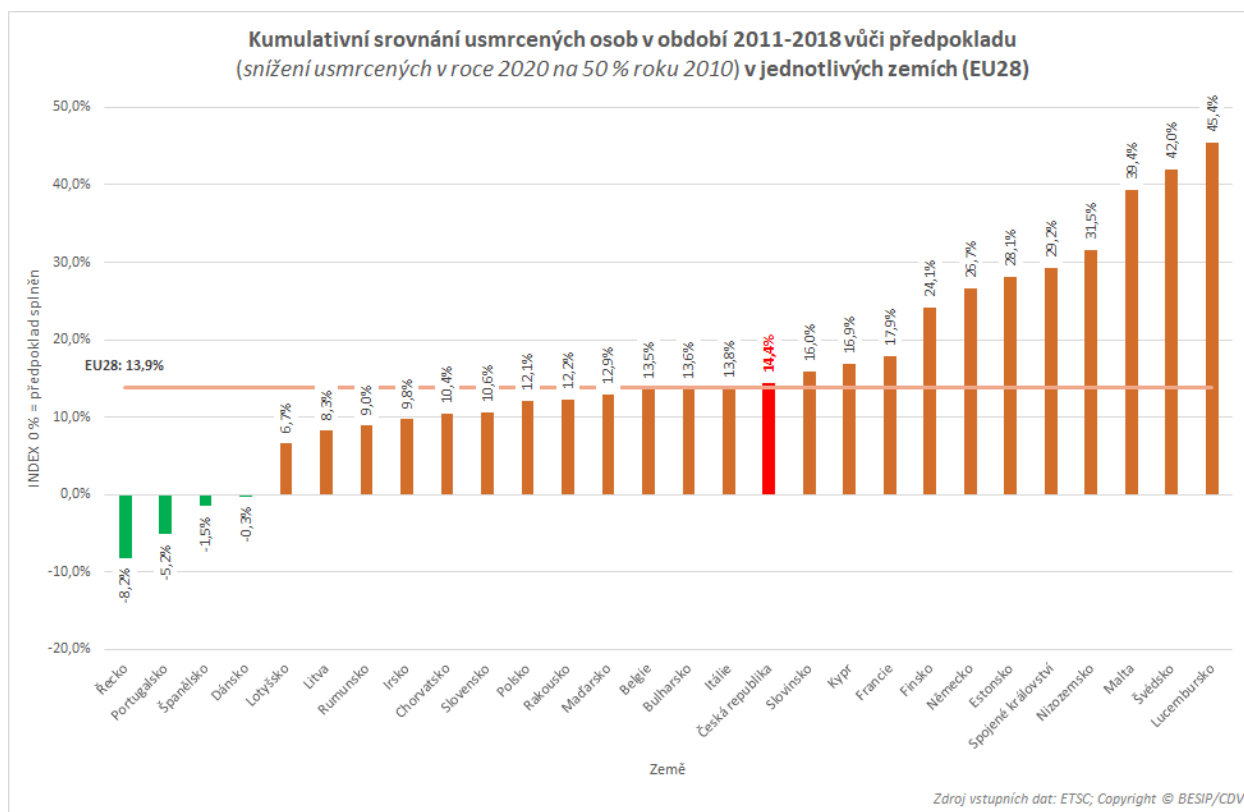
Na silnicích v Evropské unii bylo v roce 2018 usmrceno 25 100 osob. Ve srovnání s rokem 2010 se jedná o pokles o 21 %. V uplynulém roce bylo ve 28 členských státech EU evidováno 49 usmrcených osob na 1 milion obyvatel, což představuje meziročně 1% pokles. **Je nepravděpodobné, že bude dosaženo cíle snížit počet úmrtí na silnicích do roku 2020 na polovinu.** Na každou usmrcenou osobu v důsledku dopravních nehod připadalo dalších 5 vážně zraněných; přibližně **135 000 osob bylo v roce 2018 vážně zraněno.**

K „evropským premiantům“ lze s 28 usmrcenými na 1 milion obyvatel zařadit Spojené království, Dánsko (30), Irsko (31) a Švédsko (32), které i přes nárůst počtu usmrcených osob (jak oproti roku 2017, tak 2010) patří v rámci evropských srovnání stále mezi země s nejnižším počtem fatálních dopravních nehod. Naopak významně nadprůměrný počet usmrcených osob na milion obyvatel byl v uplynulém roce evidován v Rumunsku (96), Bulharsku (88), Lotyšsku (78), Chorvatsku (77) a Polsku (76).

Ve většině členských států bylo v roce 2018 evidováno méně než 60 usmrcených osob na 1 milion obyvatel. **Česká republika z tohoto pohledu patřila v roce 2018 se 62 usmrcenými osobami na 1 milion obyvatel k menšině (celkově až 21. místo), za evropským průměrem zaostala o téměř 27 %!** Meziročně byl v České republice evidován 14% nárůst počtu usmrcených osob, v sousedních zemích k tak vysokému relativnímu nárůstu nedošlo - v Německu +3 %, v Polsku +2 %, v Rakousku byl evidován 3% pokles a na Slovensku dokonce 8% pokles. Slovensko se 46 usmrcenými osobami na 1 milion obyvatel bylo v roce 2018 dokonce pod průměrem EU. Ve srovnání s rokem 2010 došlo v roce 2018 v České republice k 18% poklesu počtu usmrcených osob, což řadí Českou republiku na 19. místo.

Reálný počet usmrcených osob v důsledku dopravních nehod v období 2011-2018 byl v EU oproti předpokladům o 13,9 % vyšší, v Česká republika předpoklady překonala o 14,4 %. Z tohoto úhlu pohledu patřila České republice 17. příčka ze všech 28 zemí EU. Vytýčené

předpoklady v uplynulých 8 letech prakticky splnily jen 4 země: Řecko, Portugalsko, Španělsko a Dánsko. Detailní srovnání je obsahem níže uvedeného grafu.

„**Průběžně intenzivně upozorňujeme na rizikové oblasti,**“ říká Mgr. Tomáš Neřold, M.A., vedoucí SO BESIP Ministerstva dopravy a dodává: „Meziroční nárůst fatálních následků dopravních nehod byl způsoben především **neprůměrnou rychlostí, bezprecedentní - téměř 50% - byl nárůst v oblasti usmrčených v důsledku vlivu alkoholu a jiných návykových látek.** Z pohledu kategorie účastníků silničního provozu dramaticky vzrostly fatální následky nehod **motocyklistů, meziročně také vzrostl počet usmrčených chodců.** Nejvyšší relativní nárůst byl evidován u **dětí, kterých bylo usmrceno 19, meziročně o 10 více.** Historicky nejvíce bylo těžce zraněno **seniorů** (tj. osob nad 65 let věku).“

BESIP na svých [stránkách](#) měsíčně zveřejňuje informace k vývoji smrtelných a závažných zranění ve vztahu k Národní strategii bezpečnosti silničního provozu 2011-2020 (NSBSP) jak z pohledu strategických, tak dílčích cílů. Detailně je v materiálu srovnán také vývoj na krajských úrovních. U 8 krajů došlo meziročně k nárůstu počtu usmrčených i těžce zraněných osob. **Meziročně nejvíce usmrčených osob bylo evidováno ve Středočeském kraji (+43),** který se se 106 usmrčenými vrátil na totožnou hodnotu z roku 2016. Druhý nejvyšší meziroční nárůst (+14 osob) byl evidován (zejména díky tragické bilanci chodců) v hl. m. Praze. Nejvyšší meziroční nárůst v oblasti těžce zraněných byl pak evidován v Jihomoravském kraji, kde došlo k 36% nárůstu. Detailní informace jsou obsahem tabulky níže.

„**BESIP ve spolupráci s CDV připravil Informaci o plnění NSBSP v roce 2018, která bude zveřejněna na stránkách iBESIP.cz**“ říká Ing. Veronika Valentová, Ph.D., ředitelka Divize dopravního inženýrství, bezpečnosti a strategií CDV a dodává: „**Klíčovou pozornost je nutné věnovat zranitelným účastníkům silničního provozu (chodci, cyklisté a motocyklisté), kteří se přibližně polovinou podílí na všech usmrčených a těžce zraněných osobách (pozn. v roce 2018: 43% podíl na usmrčených a 57% podíl na těžce zraněných).** **Za podstatnou část smrtelných a těžkých následků dopravních nehod si mohli sami poškození, což dokládá i bilance uplynulého roku: např. 28,4 % usmrčených řidičů a 21,8 % usmrčených spolujezdců nebylo připoutáno bezpečnostním pásem, cyklistickou přilbu nepoužilo 30 usmrčených (79 %), 260 těžce zraněných (66 %).** Přitom [studie](#) prokázala, že **37 % cyklistů by dopravní nehody přežilo, pokud by přilby použili.**“ Jednou z mnoha novinek v rámci uvedeného „Informace“ je využití mapových podkladů s detailními informacemi o nehodách se

smrtnými a závažnými zraněními. Níže uvedená **mapa zobrazuje usmrčené a těžce zraněné osoby v důsledku dopravních nehod v ČR v roce 2018**, pro zobrazení mapy v prohlížeči klikněte na ni, příp. [zde](#).

[1] Hlubková analýza dopravních nehod; www.vyzkumnehod.cz

[2] [Bíl, M., Dobiáš, M., Andrášik, R., Bílová, M., Hejna, P., 2018. Cycling Fatalities: When A Helmet is Useless and when it Might Save Your Life. Safety Science 105C, 71-76](#)

[3] [CDV: Osm z deseti usmrčených cyklistů nemělo přilbu!](#)

[4] [Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011-2020](#)

Ing. Lukáš Kadula, +420 778 888 359, lukas.kadula@cdv.cz

Ing. Jiří Ambros, Ph.D., +420 724 027 359, jiri.ambros@cdv.cz

Oblast hodnocení bezpečnosti a strategií

Divize dopravního inženýrství, bezpečnosti a strategií

Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Líšeňská 33a, 636 00 Brno